

Sensorveiledning for autorisasjonsprøven i oversettelse – Skoleeksamen

1. Generell informasjon

Skoleeksamen består av oversettelse av tre fagtekster: en økonomisk-administrativ tekst, en juridisk tekst og en teknisk tekst. En eller flere av fagtekstene kan bli presentert som et maskinoversatt førsteutkast som kandidaten kan redigere/forbedre målrettet i henhold til oversettelsesoppdraget (såkalt *post-editing*; se pkt. 6).

Sensurvedtaket til skoleeksamen fattes på grunnlag av vurdering av de tre innleverte oversettelsene. Hver av de tre oversettelsene må bestås. Det er utarbeidet en vurderingsmatrise for skoleeksamen (se pkt. 5).

2. Om vurderingen

Hele eksamensoppgaven skal besvares, dvs. hele teksten skal oversettes. Utelatelse av større deler av kildeteksten (setninger/hele avsnitt) betyr at kandidaten ikke har svart på hele eksamensoppgaven. Dette fører til IKKE BESTÅTT. OBS! Oversettelsesstrategiske valg motivert av oversettelsesoppdraget som innebærer utelatelser av mindre syntaktiske og/eller semantiske enheter, er unntatt fra denne bestemmelsen. Se nærmere forklaring i vurderingsmatrisen.

Hovedregelen er at det skal være innholdsmessig samsvar mellom kildeteksten og målteksten. Budskapet skal formidles i pakt med gjeldende språkbruksregler og sjangerkonvensjoner i målpråket. Det kan i noen tilfeller være nødvendig med eksplisitering for målgruppen. Eksplisitering fører da til at oversettelsen inneholder mer (semantisk/pragmatisk) informasjon enn kildeteksten for å få mottaker til å forstå hva enkelte enheter i kildeteksten dreier seg om.

Merknad: Markering av utelatelser i kildeteksten, som regel i hakeparentes, skal gjengis i målteksten!

Ved vurderingen av **skoleeksamen** skal det tas hensyn til at oversettelsene er produsert med tilgang til internett. Merk at det ikke er tillatt å benytte noen form for maskinoversettelse eller hjelpemidler som er basert på kunstig intelligens (KI), jfr. § 2.6 i Utfyllende bestemmelser til [Forskrift for autorisasjonsprøve for å bli statsautorisert translatør | NHH](#). Merk også at oversettelsene er produsert uten tilgang til stavekontroll.

3. Oversettelsesoppdraget og dets betydning for vurderingen

Kriteriene for vurderingen av oversettelsene tar utgangspunkt i at oversettelsesarbeidet skal utføres i overensstemmelse med et tenkt oppdrag. Oppdraget gir opplysninger om hvor kildeteksten er hentet fra, hvilket formål oversettelsen skal oppfylle og hvilken målgruppe den er innrettet mot, jfr. f.eks. House (2015)¹. For samtlige eksamenstekster gis disse opplysningene i en tekstboks plassert over selve kildeteksten. Ved vurderingen skal det derfor tas hensyn til i hvilken grad disse opplysningene er tatt til følge i oversettelsesarbeidet. Dersom det ikke er tatt tilstrekkelig hensyn til disse opplysningene, skal dette vurderes som angitt i vurderingsmatrisen.

¹ Translation Quality Assessment. Past and present. Routledge.

4. Informasjon om skoleeksamen tilgjengelig på nettsiden

÷ SKOLEEKSAMEN

OMFANG AV SKOLEEKSAMEN

Skoleeksamen består av følgende tre fagtekster:

- **økonomisk-administrativ tekst**
primærkilder: fagartikler i tidsskrifter, økonomiske rapporter o.l
- **juridisk tekst**
primærkilder: lovtekster, domsavsigelser, avtaletekster, juridiske kommentarer o.l.
- **teknisk tekst**
primærkilder: tekniske fagtidsskrifter, dokumentasjon, bruksanvisninger o.l.

Én eller flere av fagtekstene kan bli presentert som et maskinoversatt førsteutkast som kandidaten kan redigere/forbedre målrettet for å oppnå kvalitetskravet (såkalt *post-editing*).

Med 'fagtekst' menes her tekster

(1) skrevet av fagperson/-instans til annen fagperson/-instans innenfor samme fagdomene ELLER

(2) skrevet av fagperson/-instans til interesserte lekpersoner/fremtidige fagpersoner ELLER

(3) som kjennetegnes av tilsvarende faglighetsgrad.

Faglighetsgraden fremkommer blant annet ved bruk av fagterminologien og teksttypens karakteristiske syntaktiske trekk i tillegg til tekstens kilde. Merk at også andre kilder **kan** forekomme som oppfyller kravene til fagtekst (1-3).

Under prøve 1 (fra norsk til fremmedspråk) kan begge målformene i norsk forekomme.

ANBEFALT LITTERATURLISTE

For kandidater i samtlige språk som skal opp til skoleeksamen i autorisasjonsprøven: [se lenken til anbefalt norsk litteraturliste](#)

Vurdering av besvarelsene til skoleeksamen

Oversettelsen tester din:

- evne til å utføre oversettelsen i tråd med oversettelsesoppdraget
- evne til å formidle et budskap
- evne til å innhente og vurdere relevant informasjon (kompetanse i informasjonssøk)
- kunnskap om og innsikt i fagdomenets terminologi og begrepssystem
- beherskelse av sjangerkonvensjoner

Hver av de tre fagtekstene må være bestått.

Det er utarbeidet en vurderingsmatrise for sensur av skoleeksamen.

PRAKTISKE OPPLYSNINGER OM SKOLEEKSAMEN

Kandidater må ta med *eget* utstyr til eksamen. For viktig informasjon vedrørende teknisk utstyr se punkt 2.6 Teknisk utstyr og hjelpemidler under utfyllende bestemmelser i Forskrift for Autorisasjonsprøven. OBS! NHH yter ikke teknisk assistanse på utstyr under eksamen.

HJELPEMIDLER VED SKOLEEKSAMEN

Kandidater er ansvarlige for å holde seg orientert om tillatte hjelpemidler til eksamen. For viktig informasjon vedrørende hjelpemidler se punkt 2.6 Teknisk utstyr og hjelpemidler under utfyllende bestemmelser i Forskrift for Autorisasjonsprøven.

5. Vurderingsmatrise

En vurderingsmatrise er et verktøy som inneholder klare vurderingskriterier og kvalitative beskrivelser av prestasjonsnivåer som karakteriserer en eksamensbesvarelse. Kolonnen til venstre spesifiserer de ulike vurderingskriteriene. Kolonnen i midten beskriver kvaliteten en eksamensbesvarelse må oppnå for at et spesifikt kriterium kan karakteriseres som *bestått*. Kolonnen til høyre spesifiserer når et kriterium karakteriseres som *ikke bestått*.

Alle kriteriene vektes likt i den samlede vurderingen av oversettelsen.

	Bestått	Ikke bestått
Tekstens funksjon og formål <i>(oversettelsesoppdrag/ translation brief)</i> Vurderer i hvilken grad kandidaten tar hensyn til formål og målgruppe teksten skal brukes til på målspråket.	Oversettelsen tar tilstrekkelig hensyn til tekstens funksjon.	Oversettelsen tar ikke tilstrekkelig hensyn til tekstens funksjon.
	Oversettelsen tar tilstrekkelig hensyn til tekstens formål og tiltenkt målgruppe som spesifisert i oversettelsesoppdraget, herunder kulturelle referanser.	Oversettelsen tar ikke tilstrekkelig hensyn til formål og tiltenkt målgruppe som spesifisert i oversettelsesoppdraget, herunder kulturelle referanser.
Budskap og betydning Vurderer i hvilken grad oversettelsen gjengir budskapet i kildeteksten på en korrekt eller tilnærmet korrekt måte.	Oversettelsen tyder på at kandidaten har forstått kildeteksten.	Oversettelsen tyder på at kandidaten har misforstått betydelige deler av kildeteksten.
	Ingen eller svært få betydningsendringer som følge av utelatelser og/eller tilføyelser som ikke er motivert av oversettelsesoppdraget.	Gjentatte betydningsendringer som følge av utelatelser og/eller tilføyelser som ikke er motivert av oversettelsesoppdraget.
Tekstkonvensjoner og idiomatikk Vurderer i hvilken grad oversettelsen svarer til målspråkets generelle tekstkonvensjoner.	Oversettelsen tar tilstrekkelig hensyn til typiske kjennetegn ved tekstsjanger på målspråket. Dvs. at oversettelsen kan leses som om den var skrevet direkte på målspråket.	Oversettelsen tar ikke tilstrekkelig hensyn til typiske kjennetegn ved tekstsjanger på målspråket og leserens forventninger til teksten.
	Fravær eller få forekomster av problematiske og/eller uegnete uttrykk.	Flere og/eller gjentatte forekomster av problematiske og/eller uegnete uttrykk.
	Korrekt eller stort sett korrekt bruk av idiomatiske uttrykk og kollokasjoner.	Feilaktig bruk av idiomatiske uttrykk og kollokasjoner.
Vokabular/terminologi Vurderer i hvilken grad kandidaten oversetter vokabular/terminologi korrekt.	Korrekt eller stort sett korrekt og hensiktsmessig oversettelse av vokabular/terminologi.	Alvorlige og/eller gjentatte feil i valg av vokabular/terminologi.
Grammatikk & rettskriving Vurderer i hvilken grad oversettelsen følger målspråkets regler ang. grammatikk og rettskriving.	Høy grad av grammatisk korrekthet og rettskriving.	Ikke tilstrekkelig grammatisk korrekthet og feil i rettskriving.
	Sporadiske og/eller ikke-systematiske feil.	Systematiske eller hyppige feil.

6. Etterredigering (*post-editing*)

Et maskinoversatt utkast av én av fagtekstene (se oppgavetekstene) var tilgjengelig som digital versjon under eksamen. Kandidatene hadde mulighet til å bruke denne maskinoversettelsen, som ble laget ved hjelp av *Google Translate*, som utgangspunkt for sin oversettelse. De hadde anledning til å redigere teksten i henhold til oversettelsesoppdraget og kvalitetskravene spesifisert i vurderingsmatrisen. På samme måte som for de andre to tekstene, skal vurderingen av denne oppgaven basere seg på den innleverte oversettelsen.

Styringsutvalget for autorisasjonsprøven i oversettelse (SAP)
Bergen, 28. mars 2025